

Inventari marítimo-pesquer

crònica

S'ha enllestit la primera fase del projecte de recerca «Inventari del patrimoni marítimo-pesquer de la Costa Brava» que ha dut a terme l'Associació Cultural Amics del Cau de la Costa Brava-Museu de la Pesca. Aquesta Associació, vinculada al Museu de la Pesca de Palamós, naixia la tardor de 1994 i ho feia amb el propòsit, entre d'altres, d'iniciar i fomentar estudis sobre el món pesquer del litoral gironí.

La constatació del fet que la situació del patrimoni marítim de la Mediterrània és especialment delicada, a causa, una mica, del desconeixement que se'n té i de la desconexió existent entre les institucions i les persones que treballen en aquest àmbit, ens va servir per posar-nos d'acord en la necessitat d'elaborar projectes encaminats a eixugar aquestes deficiències.

Un d'aquests projectes, que havia de beneficiar directament el Museu de la Pesca –en procés de concreció del seu discurs expositiu–, encaixava perfectament amb les bases de la convocatòria de concurs públic d'idees per a la selecció de programes d'execució de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC). L'Inventari apareixia com una iniciativa que havia d'articular diferents actuacions en aquest àmbit i havia de donar resposta adequada a la recerca, la conservació, la difusió i la restitució del patrimoni etnològic català. El marc legislatiu de l'IPEC el dibuixava la Llei de Foment i Protecció de la Cultura Popular i Tradicional i l'Associacionisme Cultural (2/93) en el context de la qual es creava

el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, responsable de dissenyar i impulsar l'Inventari.

Pel que fa a la pesca, la transformació dels processos de

treball i l'abandó de tècniques i usos tradicionals que incidien en la vida quotidiana ha posat en perill de desaparició tota una sèrie de béns patrimonials que van des de les manifestacions festives i religioses fins als instruments de treball, tot passant pels espais on es desenvolupa tant la vida privada com la pública dels pescadors.

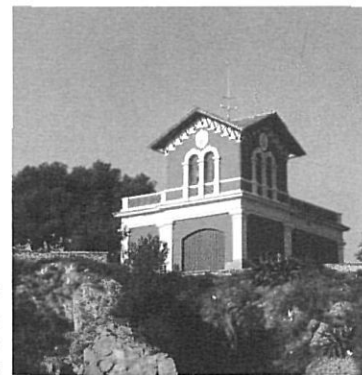
L'objectiu fonamental del projecte és l'elaboració d'un inventari del patrimoni marítimo-pesquer gironí que reculli i ofereixi informació sobre aquells béns patrimonials que conformen el conjunt de testimonis materials i immaterials derivats de l'activitat pesquera.

L'abast del nostre inventari és el que fa referència al conjunt d'objectes i coneixements relacionats amb els processos d'extracció pesquera i amb els processos d'apropiació i de configuració de l'espai en funció de les necessitats que els primers plantegen.

Integren, doncs, el nostre camp de recerca, el patrimoni

Calella de Palafrugell.
A la dreta,
el far
de Sant Sebastià.

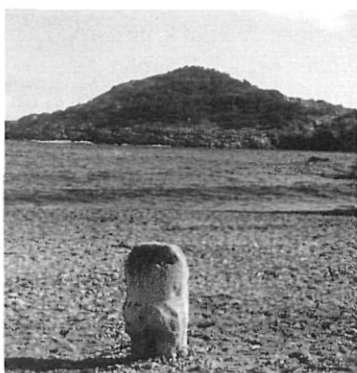

Salvament
de naufrags.
Sant Feliu
de Guíxols

immobiliari, el mobiliari i l'intel·lectual vinculats als pescadors, dipositaris d'un estil de vida i d'uns coneixements, que vénen d'una llarga tradició marinera, que han permès la gent d'aquesta costera entendre i explotar la mar.

L'estudi permetrà avançar en el coneixement de les formes de vida tradicionals i contemporànies dels pescadors gironins i tindrà com a finalitat immediata la constitució d'un banc de dades per a la consulta d'investigadors i usuaris en general.

El projecte, dissenyat per ser abordat en tres fases, anuals, ha inventariat en aquesta primera les infraestructures portuàries i els edificis i els espais vinculats a la pesca. Això ha demanat una atenció especial perquè els canvis

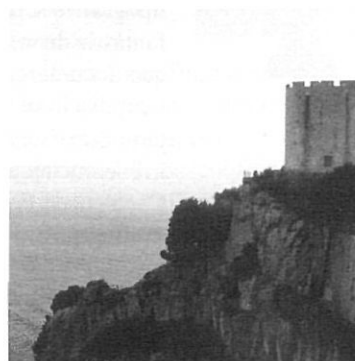
Piló.
Platja
de Sa Tura.

viscuts en els darrers temps han convertit aquestes àrees, en molts casos, en espais d'oci, tot provocant la desaparició total o el desfigurament d'aquests béns patrimonials.

Els elements que han estat objecte d'inventari són: eixugadors, vestits, tenyidors, estenedors, peixateries municipals, vivers, salins, fàbriques de gel, escars, drassanes, ports d'abric, norais o

Eixugador
i barraques.
Platja
d'Aiguablava.

pilons, estructures portuàries com els molls, les dàrsenes, els espigons i esculleres, i també cases del mar, llotges, botigues i magatzems, fars, estacions de salvament, torres de foc, barraques de pescadors, cases i barris de pescadors, ermites i capelles, fonts d'aigua i camins de litoral.

Ermita
de Sant
Sebastià.
Palafrugell.

A més a més, calia fer un inventari del patrimoni bibliogràfic i documental –gràfic i sonor– relacionat amb la pesca. Tot plegat ha donat, de Portbou fins a Blanes, dues-centes quaranta-set referències bibliogràfiques, dos-cents trenta articles fixats, noranta-un documents inventariats i quatre-cents cinquanta-vuit béns immobles identificats i localitzats, disponible en un suport informàtic i tota la informació cartografiada expressament.

Si tot continua com estava previst, la segona fase s'ocuparà bàsicament de recollir tota la informació del patrimoni material moble, tot prioritant els estris, ormeigs i arts de pesca, així com l'utilatge que cal per a la construcció i reparació d'aquests instruments de pesca. La tercera fase pretén l'inventari de les habilitats i coneixements que, presents en el saber dels

pescadors, possibiliten l'activitat extractiva pesquera: les senyes, els caladors, el pronòstic del temps, les maneres de pescar, el coneixement dels fons i del comportament dels peixos, etc.

Aquest inventari primer l'ha dut a terme un equip de divuit persones, representants locals del projecte, que han patrimonialitzat els seus propis elements marítims, en un procés de definició i construcció d'aquest llegat cultural.

Ara tenim el compromís i el goig d'escampar els resultats i també els reptes de la investigació a tota la franja costera, a través d'una presentació pública a Roses que anirà acompanyada d'altres presentacions locals.

En el fons, la iniciativa ha de servir per posar en valor la vocació marítima de la Costa Brava, per a reconèixer i conservar els testimonis d'una relació mil·lenària i singular entre l'home i la mar, per retrobar una part de la nostra identitat i per poder intervenir d'una manera com més determinant millor en la configuració del futur dels pobles del litoral gironí.

MIQUEL MARTÍ
I LLAMBRICH

